

# Euskal liburugintza 2008

JOAN MARI TORREALDAI

Soziologian doktorea eta Kazetaritzan lizentziaduna

Oker ez banago hogeita hamabigarren aldia da honekin urte jakin bateko liburu azterketari heltzen diodana. 1976ko ekoizpenean hasi eta gaur arte, urtero-urtero eta *Jakin* aldizkari orrialdeotan dihardut azterketa mota bera lantzen.

Bide luze honetan liburugintza beste askotan ere landu dugu, modu batera edo bestera, egunkari, aldizkari eta batez ere liburuetan, *Euskal idazleak*, *gaur* eta *Euskal kultura gaur* lekuko. Zehatz-zehatz gaiari lotuak dira, baita ere, *XX. mendeko euskal liburuen katalogoa* bost tomotan eta 2007an argitara eman nuen *30 urte liburugintzan*, hain zuzen ere 1976tik 2005era aldizkari honetan egin ditudan lanen laburpentxo eguneratua.

2008ko ekoizpenari heldu behar diogu orain, betiko jardunmoldean, hau da, zifrak eman eta aztertuz.

## Unibertsoa zehazten

Euskal liburugintza da nire unibertsoa. Ez naiz hasiko orain zer den «euskal» eta zer ez. Garai batean hori ere eztabaidagai zen, hizkuntza ote zen osagai definitzailea ala

«pentsaera». Modatik pasatuta dago auzi hori gaur. Niretzat behintzat. Nik neuk, orduan eta orain, «euskal = euskarazkoa» egin dut, eta barnean sartzen dut liburuen kasuetan bi hizkuntzazkoa ere, elebiduna dela markatuz.

«Liburua» zer den, hori ere eztabaida genezake. Nik hemen ohiko moduan erabili ohi dut liburua kontzeptua, paperezkoa zein elektronikoa. ISBN zenbaki identifikatzailea daukatena bakarrik kontabilizatu ditut, gainera, alderaketak egin ahal izateko, nahiz eta uste dudan bestelakoak ere egiazko liburuak direla. Gure artean, ISBN gabeko ugari argitaratzen da: Interneten ematen dudan zerrendan horiek ere sartu ohi ditut; baina, berriz diot, zenbatu, ISBNdunak bakarrik zenbatu ditut.

Bide batez esango dut, liburu elektronikoari datorren urtean heldu beharko diodala, 2009ko ekoizpena aztertzean; izan ere, liburu elektronikoaren agerpen publikoa 2009ko Durangoko Azokan izan da.

Garbi edukita zer den liburua eta zer den euskarazkoa, badirudi erraza izan beharko lukeela kopurua zehaztea, ezta? Bada ez. Kazetetan agertzen diren zifrek ez dute errealitatea urrutitik ere islatzen sarri. Baina ez da hori okerrrena. Ulergaitza da iturburuetan dagoen nahasketa. Ez zait iruditzen, gainera, goian aipaturiko irizpideen araberrako desberdintasunak sortzen duenik okerra. Alegia, kopuruaren ezberdintasuna ez dator euskal liburuaren definiziotik, datuak biltzeko modu eta metodologiatik baizik.

<i>Iturria</i>	<i>ISBN espainiar agentzia</i>	<i>Precisa / Conecta</i>	<i>Joan Mari Torrealdai</i>
2000	1.425	1.589	1.519
2001	1.326	1.621	1.488
2002	1.342	1.588	1.665
2003	1.487	1.576	1.945
2004	1.904	1.584	1.851
2005	1.793	2.094	2.016
2006	1.525	1.710	1.818
2007	1.552	2.009	2.135
2008	2.156	2.094	2.483

Goiko taula horretan ematen ditut mende berrian iturri bakoitzak agertu dituen kopuruak urtez urte.

Aurreko urteetan saiatu naiz bakoitzaren metodologia zehazten, eta diferentziak nondik datozkeen aipatzen, edo salatzen.

Neurea ere azaldu izan dut luze eta zabal. Laburrean bada ere azalduko dut berriz nola moldatzen dudan nire zerrenda, eta horren gain azterketa.

Lehen iturria, eta nagusia gainera, editoriala bera da: argitaletxeek liburuak bidaltzen dizkirate, edo fitxa bibliografikoak: %60tik gora horrela osatuta gelditzen da. Hutsuneak betetzeko, eta informazioaren kontrasterako, liburutegiak erabili ohi ditut, modu berezi-berezian Gipuzkoako Foru Aldundiko Koldo Mitxelena, Donostiako Udal Liburutegia eta horiekin batera Euskadiko Liburutegi Sistema Nazionalako datu basea. Horrela osatzen dut beste %20-30 bat. Ezin gaitzke hor gelditu, ordea. ISBNko datu basea ere arakatzten dut, eta Internet bidez argitaratzaileen webgunek informazio bila. Azken iturri horiek ere behar-beharrezkoak dira daturik bidaltzen ez didaten (bai baitaude!) euskal argitaldarien informazioa jasotzeko eta bereziki Euskal Herritik kanpoko editorialetan agertu diren euskal liburuen berri izateko.

Hori guztia kontuan hartuta, 2.483ko kopurua atera zait niri. Horiek badira, izan, fitxa eta guzti baititut; baina betikoa: seguru fitxatu gabeko besterik ere egongo dela.

## Jardun editoriala

Ekoiilea bera, bere ezaugarriak eta bere eskaintza, aztertu ohi ditut sailtxo honetan.

## 299 argitaratzaile

Argitaratzaile idatzi dugu eta ez argitaletxe, esan nahi baita era askotarikoak direla liburu ekoizleak. Batzuk profesio-

nal peto-petoak, baina bestelakoak ere ugari: elkarteak, taldeak, autore editoreak, zerbitzu editorial gisakoak.

2008an tituluren bat kaleratu dutenak ugari dira: 299, titulu bakarra atera dutenak horietako gehienak.

<i>Tituluak</i>	<i>Argitaratzaileak</i>
1	167
2-4	65
5-9	25
10-19	27
20-29	1
30-39	1
40-49	1
50-59	0
60-69	1
70-79	1
80-89	2
90-99	2
100-149	4
150etik gora	2

2.483 liburu argitaratzeko 299 eragile, asko iruditzen zait niri. Gehiegi den esatera ez naiz ausartzen, liburua ateratzea horren erraza izanik, inguruko kulturetan ere gauza bera gertatzen baita. Eragile ugari izateak ez du esan nahi, besterik gabe, eskaintza aberasten denik. Hori ez. Errazago kontrakoa.

Aurtengo produkzioan eragileen erdiak baino gehiagok (%56) titulu bakarra atera du. Are gehiago: %86 da hamar titulu baino gutxiago atera duena, %86. Txanponaren beste aldea zera da: hamar titulu edo gehiago atera dutenak %14 bakarrik direla. Eta hain zuzen ere, kopuru horietantxe hasten da editorial bat gorputza hartzen, egitarauaren arabera plangintza egiten, kultur egitasmoak gauzatzen. Hori kon-tuan edukita errepikatu ohi dut urtero gauza bat dela ugari-tasuna eta beste bat aberastasuna, aniztasuna.

## Argitaletxe nagusiak

Indarra edo tamaina neurtzeko ohikoa da negozio maila erabiltzea neurgailu gisa. Hala egin ohi da azterketa ekono-

mikoetan, adibidez. Guztiz apala da nire aztergailua, soilki liburu ekoizpenaren araberakoa.

<i>Argitaletxea</i>	<i>Nobedadeak</i>	<i>Berrarg.</i>	<i>Titulu kopurua</i>	<i>%</i>
Ibaizabal-Edelvives	121	171	292	11,8
Elkar	66	214	280	11,3
Anaya	111	5	116	4,7
Elkar/ Ikastolen Elkartea	0	100	100	4, -
Ttarttalo	71	29	100	4, -
Ikasmina	94	1	95	3,8
Erein	44	46	90	3,6
Giltza-Edebé	72	13	85	3,4
Aizkorri-Everest	25	56	81	3,4
Zubia-Santillana	69	9	78	3,1
<i>Guztira</i>	<i>673</i>	<i>644</i>	<i>1.317</i>	<i>53, -</i>

Aurreneko hamarren ondoren Alberdania dator, 60 titulu-rekin eta Susaeta 45ekin. Atzerago multzo handi bat, 30 bat argitaratzaile, 10-30 titulu atera dituztenak.

Aurreneko hamarretara itzuliz, titulu ekoizpen osoaren erdia eta gehiago zor zaie horiei: %53, aurreko urteetan baino gehixeago: 1.317 titulu. Hamar argitaletxeok ez dute multzo homoginoa osatzen: alde handia dago produkzioan, jatorri desberdinekoak dira, etab. Jatorriaren puntu hori ez da munta gabea. Hamarretik seik etxe nagusia kanpoan dute, bada datu bat. Eta beroriek dira nagusi hamarron arteko produkzioan: %56,5, hemengoan %43,5en aurka. Produkzioaren baitan ia parean daude nobedadeak eta berrargitalpenak: %51 nobedadeentzat eta %49 berrargitalpenentzat. Baina argitaletxe guztiek ez dute politika edo jokamolde bera kasu honetan ere. Bertokoek berrargitalpenetik jotzen dute: %60,5. Kanpokoek, aldiz, nabarmen lehenesten dute lehen edizioa: hamarren artean ekoitzi duten liburu berriaren %73 kanpokoena da.

Datu horien interpretazioak luze joko liguke, ez gara orain luzatuko, baina ez da interes gabea argitaletxe nagusien jatorria eta ekoizpen mota ezagutzea. Horretara mugatuko gara.

## Argitaratzaile motak

Aurreko pasartean jada zertxobait aipatu dugu. Tipologia jakin batekin jokatu ohi dut azterketa honetan. Tipologia editorialetan ohikoa da izaera edo jardunmoldez bereiztea etxeak, hala nola, argitaletxe komertzialak, argitaletxe publikoak edo administrazioaren baitakoak, argitaratzaile koiunturalak edo albokoak (unibertsitate, fundazio, elkarte, talde, etc.). Nik ezaugarri berri bat erantsi ohi dut, egokitasunagatik, jatorriari dagokiona. Jatorriaren arabera, bertoko eta kanpoko bereizten ditut, segun eta etxe nagusia Euskal Herrikoa den ala ez.

Berez argitaratzaile mota ez da baina bai modalitate bat, eta horregatik sartu ohi dut koedizioa, eragile bi edo gehiagoren artean egindako argitalpena, alegia.

Edozein delarik tipologia, gauza bat da nabarmendu beharrekoa: euskal liburuaren argitaratzaile gehien-gehienak ez dira argitaletxe, edo sektoretik kanpokoak dira.

<i>Argitaratzaile mota</i>	<i>Ekoizleak</i>	<i>Ekoizpena</i>	<i>%</i>
Bertoko argitaletxe pribatu komertziala	54	1.116	45, -
Argitaratzaile publikoa	53	287	11,5
Elkarte, talde, fundazio...	93	201	8, -
«Kanpoko»	45	620	25, -
Irakaskuntzakoa	20	85	3,5
Koedizioa	21	139	5, -
Besterik	13	44	2, -

Tipologia honetako argitaratzaileen ekoizpen ezaugarri batzuk aipatuko ditut segidan.

- *Bertoko argitaletxe pribatua*

Ekoizleen %18 dira eite honetakoak; ez hainbeste, ikusten denez, baina berauek osatzen dute multzorik indartsuena, bidezko denez: %45 ekoitzi dute. Berrargitalpenetan dira batez ere indartsu. Produkzio osoan %30 suposatzen du berrargitalpenak, eta horren %70 bertoko argitaletxe pribatu komertzialei zor zaie.

Eta gaien aldetik zer? Gaien egiturarik orekatuena argitaletze mota honena da, zalantzarik gabe. Lehentasunen hurrenkeran aurrena haur eta gazteentzako liburua da (%38,2) eta gero irakaskuntza (%27,1). (Egiaz eta benetan ez litzateke horrela, Elkar eta Ikastolen Elkarteak elkarrekin ateratakoak koedizioaren sailean barik hemen sartuko bagenu.) Hirugarren lekuan dator helduen literatura, %20,5ekin.

• *Argitaratzaile publikoa*

Aurreko multzoko agenteak adina badira hauek ere (%18), baina ez dira indartsuak, guztira ekoizpenaren %11,5 egin baitute. Ez da gutxieteko emaitza, hala ere, ia 300 titulu baitira.

Administrazio publikoko ekoizleen artean urteroko bera da nagusi, Eusko Jaurlaritza, %56,8rekin. Sekula baino atzerago datoz gainerakoak: Gipuzkoako Foru Aldundia (%6,7), Nafarroako Gobernua (%5,9). Udalen esku hartzea ez da baztertzekoa: 31 udalek hartu dute parte eta %10,9 ekoitzi dute.

Argitaratzaile publikoen liburuak izaera soziala izan ohi du gehienetan eta giza edo gizarte zientzietako sailean kokatzekoa izan ohi da, %66 aurten. Jakina da, baita ere, bizialdi bakarrek liburuak izan ohi dela, gehienetan edo beti, liburu mota hau. Administrazioak bere liburuari ez dio merkatu segimendurik egiten.

• *Elkarte, talde eta gisa berekoak*

Ekoizle multzo handia da hau, guztietan handiena (%31). Ekoizpena, aldiz, txikia: %8. Liburuak argitara ematea ez baita hauen egiteko behinena. Multzo honen ahulezia editoriala seinatzeko, bi ohartxo: berauetako %61,5ek titulu bakarra atera du. Are: hamar titulutik gora atera dutenak hiru bakarrik dira.

Aurtengo edizioiko indartsuenen artean agertu zaizkigu: Alboan, BBK, *Berría*, Eusko Ikaskuntza, Kutxa.

Bizialdi bakarrek liburuak da hau ere.

- *«Kanpoko»*

Izaera desberdineko agenteak bildu ditugu multzo hone-  
tan, baina gehienak eta indartsuenak argitaletxe profesiona-  
lak dira, merkatu estatalean ongi kokatuak. Ez dira ekoizle  
gutxi (%15), eta ekoizpenaren %25 hornitzen dute.

Kontsumo gehien duen materiala ekoizten dute, gainera.  
Argitaletxe hauen ekoizpenaren %94,5 bi sail jakinetan me-  
tatzen da: irakaskuntza liburuan eta haur eta gazteentzakoan.  
Hortik kanpo 33 titulu gelditzen dira gainerako alor guz-  
tien artean banatzeko.

Produkzioaren kontzentrazioaz gainera, bi ezaugarri gehia-  
go ere badituzte: bata, arestian aipatu duguna, hots, berrargi-  
talpenaren maila apala (%15,5); eta, bigarrena, itzulpenaren  
(aitortua edo mozorrotuaren) sekulako pisua.

- *Irakaskuntzakoak*

Ez da multzo handia, ez garrantzitsua, ez ekoizleetan (%6,5),  
ez ekoizpenean (%3,5). Multzo honek ere indar handiagoa  
luke, baldin eta Ikastolen Elkarteak Elkar argitaletxearekin  
batera ateratzen duena hemen kokatu izan bagenu.

Hemen kokatu ditugun erakundeak irakaskuntzakoak di-  
ra gehienak, irakaskuntzako profesionalak dira. Lehoiaren  
zatia EHUri dagokio (%46), UEU dator gero (%13), eta hu-  
rrena Deustuko Unibertsitatea (%9,5).

Jaio bezala hiltzen da edizio hau, lehen argitaraldian: %8  
bakarrik da berrargitaratua.

- *Koedizioa*

Konbinaketa askotan lotzen dira eragileak hemen: izan li-  
teke editore profesionala fundazio edo elkarte batekin, edo  
beste editore profesional batekin, edo editore publikoarekin;  
eta berdin elkarte bat eite bereko beste batekin, edo admi-  
nistrazioarekin edo editore profesionalarekin. Hamar kasu-  
tan editore profesionalak daude tarteko; eta beste hainbeste-  
tan elkarteak erakundeekin elkarlanean. Koedizioa gaur



transbertsala baita, konbinaketa ugarikoa, eta ez euskal irakaskuntzaren hastapen haietan bezala, hemengoek kanpokoan laguntzaz mamitzen zutena.

21 eragile kokatu ditugu multzo honetan (%7), eta ekoizpenaren %5 suposatzen dute. Egia esan, deus gutxi litzateke multzo honen garrantzia Elkar eta Ikastolen Elkartearen arteko elkarlana gabe. Esate baterako, elkarlan horri eskerrak multzo honetako berrargitalpenak maila altua du (%75,5), baina hori ez balitz huts-hutsa litzateke.

## Eskaintza editoriala

ekoizleak aztertu ondoren, on da mami aldera jauzi egi-tea. Baina produktua arakatu aitzin, produkzioa nola gauzatu den erreparatu behar da. Protagonistak aztertu ditugu orain arte, eta aurrerantzean emaitzak aurkeztuko ditugu.

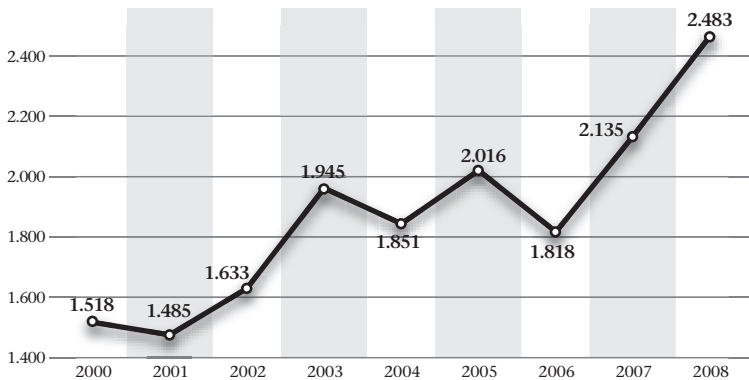
ekoizpenaren indar lerro nagusiak zein emaitzak azter-tzerakoan, informazioari zukua ateratze aldera, kontzeptu bera modu askotan itzulikatuko dugu. Beti kezka berari erantzunez: datua bere bakardadean isolatuta ikusi ordez, kontestualizatu, perspektiban ikusi eta analizatu. Datu hori tertzioz baloratu ahal izateko, atzetik zer duen jakin behar da. Atzetik zer duen eta zer duen inguruan. Ikuspegi diakronikoa eta sinkronikoa.

Ondoko orrialdeetan datu bera hiruzpalau aldiz ikusten ari denaren inpresioa eduki lezake irakurleak. Baina ez. Datua behin baino gehiagotan berbera izanik ere, informazioa ez da bera. Informazioa zehazte aldera, ikuspegi desberdinetatik errealitate berari heldu nahi izan diogu. Zertan datzan kezka? Datu batek, kopuru jakin batek, deus gutxi balio du dagokion ingurumarian kokatzen ez bada. Kontestualizatze hori bikoitza da, sinkronikoa eta diakronikoa. Nobedadea berredizioarekin alderatu behar da, esate baterako. Baina ez sinkronikoki bakarrik. Datu horrek berorrek, informazio horrek, zer balio duen historian, zehatzago esanda, eta aurreko adibidearekin: nobedadeak berredizioa-

rekiko duen proportzioa nola gertatu da aurreko urteetan? Erantzuna emateko, zenbat eta erreferentzia gehiago izan, hobeto.

## 2.483 titulu

Tituluen kopuru kontuan dagoen anabasaz jada mintzatu naiz. Nik neuk kopuru hori eman dut ontzat, froga eta guzti, titulu bakoitzak bere fitxa bibliografiko osoa baitu. Orain arteko fitxa bibliografikoak bezala hemendik aurreragoak *Jakin* aldizkariaren webgunean agertuko dira (ikus [www.jakingunea.com](http://www.jakingunea.com)).

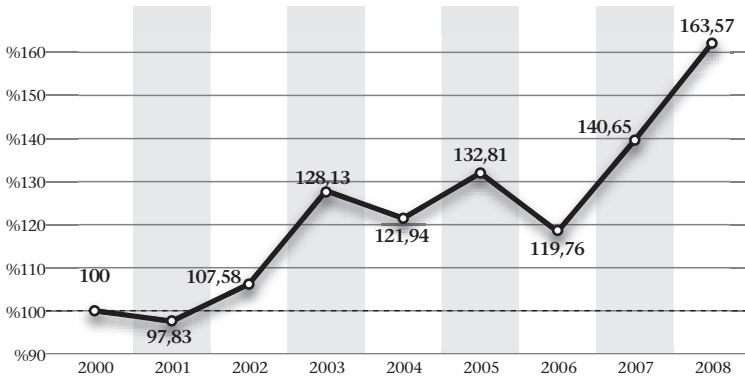


XXI. mendeko lehen bederatzi urteetako tituluak balio absolututan agertzen dira grafikoan. Begien bistan dago azken bi urteotan jo duen gorakada, 665 titulu bi urte segidan. Mendean zehar hiru jaitsaldi izan ditu, baina ez du ematen erosta jotzekoak direnik, jaitsierak baino ugariagoak ez eze, handiagoak izan baitira gorakadak. Tituluen hazkundeari begiratuz krisia ez da nehon ageri.

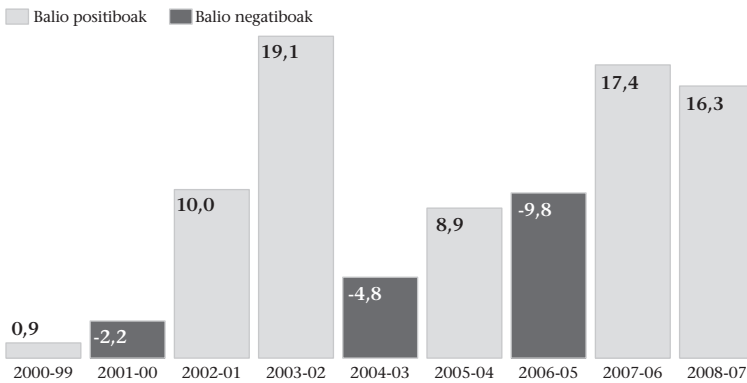
## Tituluen eboluzio-lerroa

Goiko grafiko ia bera da, nahi baldin bada, baina gorabeherak zehatz adierazi ahal izateko 2000. urtea hartu da erre-

ferentzia gisara, eta horrek informazioa beste modu batera nabarmentzen du. Aurtengo datuaren balioa nabarmen ageri da; izan ere, 2000. urteko ekoizpenarekin alderatuz, 63,5 puntu gora dago 2008. urtekoa, eta iazkoaren gainetik 23 puntu.

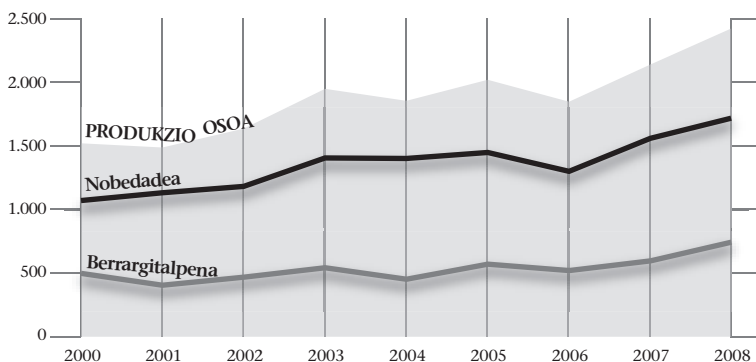


### Tituluen eboluzio indizea



Urtetik urterako eboluzioaren tamaina bisualizatzen da grafiko honetan. Hiru urte beltzetako jaitsiera indizeaz gainera, azpimarratzekoa da azken bi urteotako indizea positiboa izan dela.

## Nobedadeak eta berrargitalpenak



Balio absolutuetan ageri da grafikoan ekoizpena bere bi osagai nagusiekin: nobedade eta berrargitalpenekin. Azaletik begiratuta ere ikusten da ez bakarrik nobedadeen lerroa produkzio osoarenetik gertuago dagoela, baizik beste hau ere bai: gorabeheren marrak ekoizpen osoaren irudi bera duela ia beti.

Nobedade-berredizioaren erlazio hori urtez urte zehatz zenbatekoa izan den, ondoko taulan ikusten da ondo.

Urtea	Nobedadea	Berrargitalpena
2000	70,4	29,6
2001	76,1	23,9
2002	72,2	27,8
2003	72,1	27,9
2004	75,6	24,4
2005	71,7	28,3
2006	71,5	28,5
2007	71,-	29,-
2008	70,-	30,-
Batez beste	72,5	27,5

Grafikoan ia ikusezina bada ere, azken hiruzpalau urtetan pisu pittin bat irabazi du berrargitalpenak. Altuena, hain zuzen, 2008an du: %30.

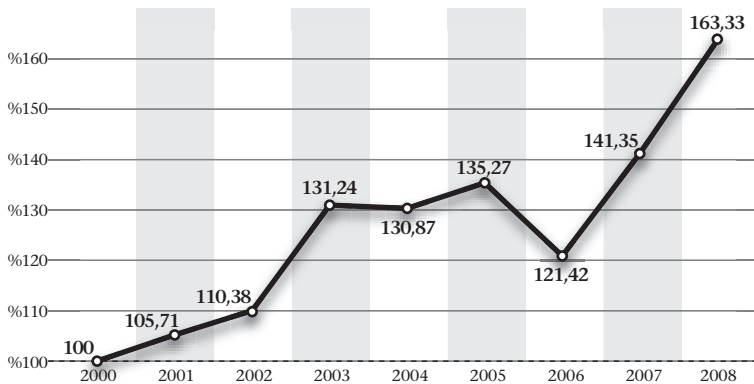
Ikuspegi zabalagoa hartuko dugu hurrengo taulan. Ematen ditudan bost erreferentzietatik balio hoberenak azkene-

koan ditu berrargitalpenak. Erreferentzia horietan, bi urte multzotako zifrak batez bestekoak dira: 30 urtetakoa bata (1976-2005) eta sei urtetakoa bestea (2000-2006). Ezin da segurutzat eman argitalpenaren %30 hori balio egonkorra denik. Miresten dudan Frantziako ereduraz joz gero, asko luke irabazteko berrargitalpenak, %45era iritsi arte.

	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Nobedadeak	75	72,8	71,5	71	70
Berrargitalpenak	25	27,2	28,5	29	30

## Nobedadeak

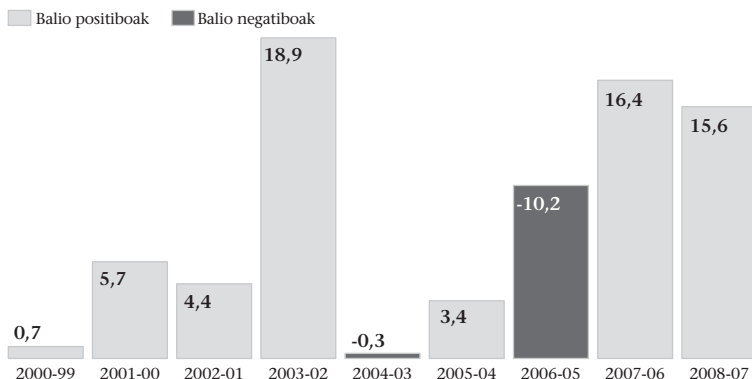
### Nobedadeen eboluzio-lerroa



Abiapuntuko urtea 2000. urtea izanik, urte baten salbuespenarekin gora egin du etengabe, intentsitate ezberdinez bada ere. Aurtengo igoeraren lerroaren norabidea tituluaren igoeraren lerroaren parekoa da; izan ere, igoera neurri on batean nobedadeei zor zaie, zehazki 235 titulu.

### Nobedadeen eboluzioaren indizea

Azken bi urteotako zutabeak ikusita, 2006. urteko jaitsaldia ahazturik utz liteke, nobedadeak iaz 16 puntu eta aurren 15 puntu gora egin duela ikusita.



### Nobedadeetan jatorrizko eta itzulitako liburuak

Urrats bat aurrerago eginez, honakoa aztertuko dugu ondoren: nobedadeen barruan, zein den euskaraz sorturiko liburuaren pisua eta zein itzulitako liburuarena. Ikuspegi kultural batetik interes handiagoa du jakiteak lehen aldiz publikatzen den liburua jatorriz euskarazkoa ala inportaziokoa den.

Ondoko taulan ikus daiteke bien arteko erlazio hori zer nolakoa izan den 1976tik gaur arte.

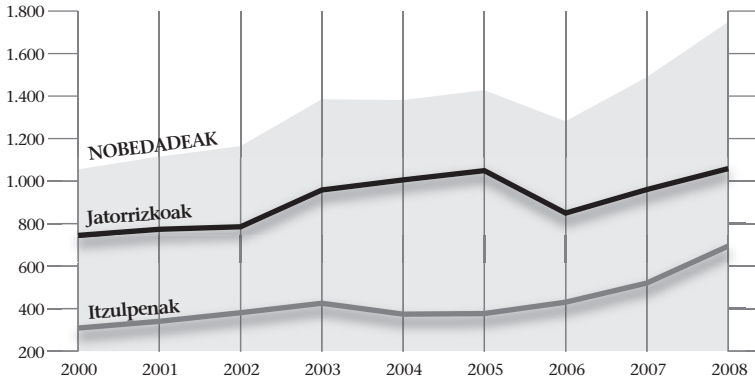
	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Jatorrizkoa	66	70	66	65	60
Itzulitakoa	34	30	34	35	40

Ematen du ezarian-ezarian itzulitako liburua lurra hartuz doala. Ezin da esan, hala ere, aurtengo %40 hori iragankorra ala egonkorra den. Baliteke proportzio hori altuegia izatea, baina azken hiru urteotan gorako joera ikusten zaio itzulpenari.

Hurrengo taulak iragan hurbilagoa fokalizatzen du, 2000. urtetik 2008. urtera bitarteko aldia, XXI. mendea. Urtealdi osoaren batez bestekoan indar askoz txikiagoa du itzulpenak (%31,5). Txikia eta dena ematen du oraingo %40rekin alderatuta.

Urtea	Jatorrizkoa	Itzulpena
2000	73,7	26,3
2001	69,4	30,6
2002	67,3	32,7
2003	69,2	30,8
2004	73,-	27,-
2005	73,5	26,5
2006	66,-	34,-
2007	65,-	35,-
2008	60,-	40,-
Batez beste	68,5	31,5

**Jatorrizko liburua eta itzulpena elkarrekin**

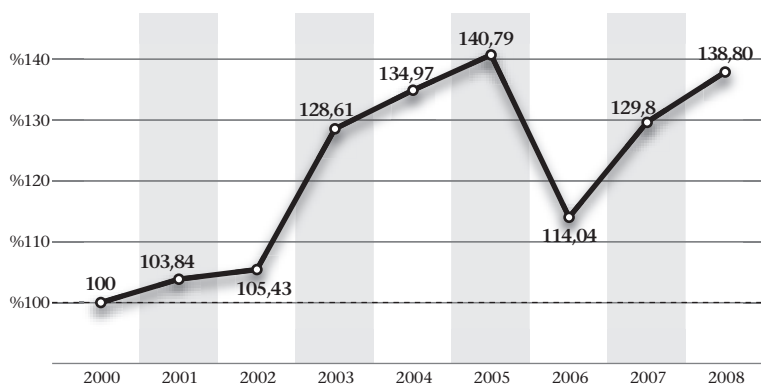


Horra nobedadea bere bi osagaiekin. 2006ko krisiaren ondoren, jatorrizkoa itzulitakoa bezala gora ari da. Baina ez biak indar berarekin, batez ere aurtun. Aurtengo nobedadeetan, 174 dira itzulitakoak eta 61 bakarrik jatorrizkoak.

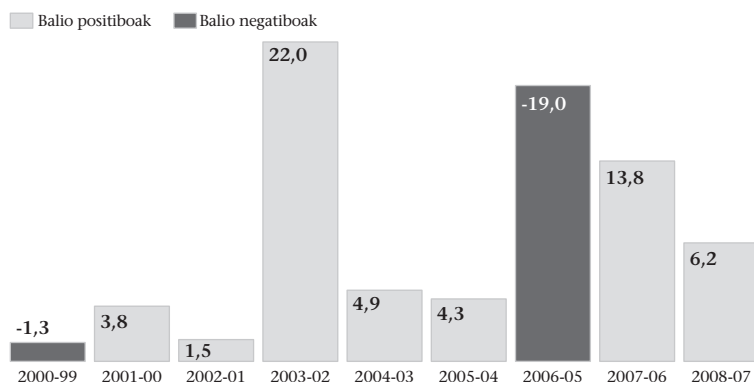
**Jatorrizkoa**

*Jatorrizko liburuaren eboluzio-lerroa*

2006ko jaitsiera, jaitsiera handia izan zen, 202 titulu galdu baitzuten. Hala zen orduan, eta hala da perspektiban ikusita ere. Jaitsiera horretatik errekuperatu gabe dagoela ematen du, ez baita oraindik iritsi 2005eko balioen gailurrera, urrutiti ez bada ere.



### Jatorrizko liburuen eboluzioaren indizea



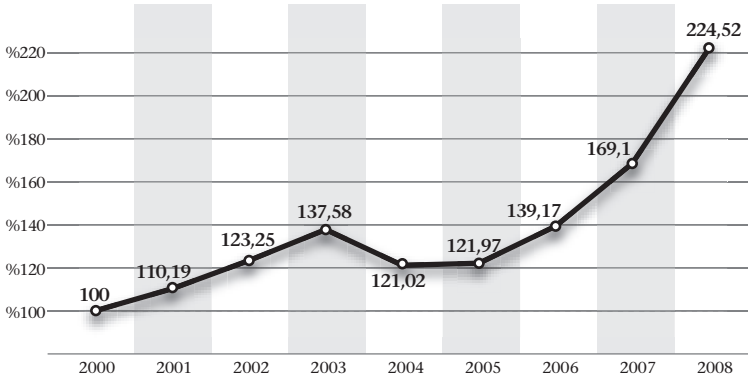
Mende berrian *de facto* bi aldiz dago negatiboan jatorrizko liburua, aurrenekoa xoil txikia izan bazen ere. Bigarren jaitsaldia ez da txantxetako izan, goian aipatu dugun moduan.

### Itzulitakoa

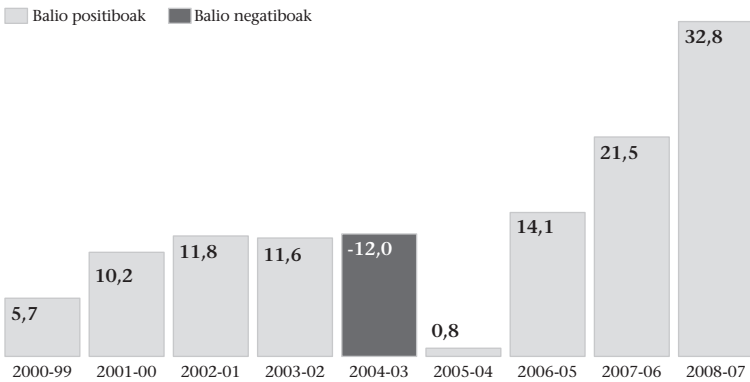
#### Itzulitako liburuen eboluzio-lerroa

Hurrengo grafikoak ondo islatzen du itzulitako liburuen eboluzioa eta oraingo gailurra.





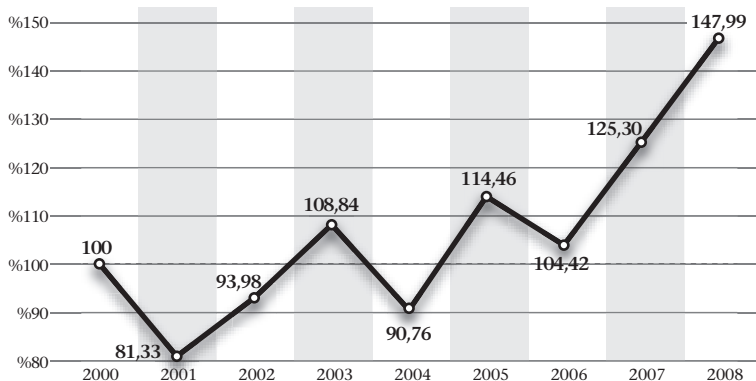
*Itzulitako liburuaren eboluzioaren indizea*



Mende berriko lehen hamarkadaren erdi aldeko krisialdiaren ondoren indar berriturik ageri da, gero eta indartsuago gainera.

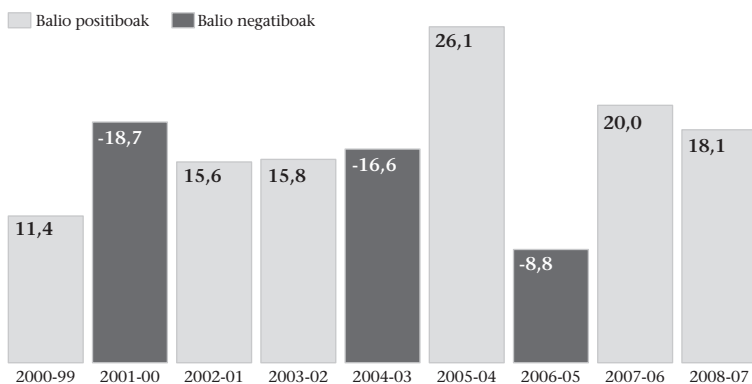
**Berrargitalpenak**

2008. urteko ekoizpenak gorakada izan du bi liburu motetan, izan nobedade edo berrargitalpen. Baina ez bietan kopuru berean: titulu berriak 235 dira, eta berrargitaratuak, aldiz, 113.

**Berrargitalpenen eboluzio-lerroa**

Bai hautsia eta gorabeheratsua berrargitaldien eboluzio-lerroa! Egia esan, ez dakit zeri dagokiokeen. Agian ikas-materialei? Jakina baita liburu mota horren kadentzia ez dela editorialki autonomoa eta bai irakaskuntza plangintzek eragindakoa.

Bi urte segidan gora egiten duen bigarren aldia da XXI. mendean.

**Berrargitalpenen eboluzioaren indizea**

Igoerak nahiz jaitsierak, biak dira tamainagatik aintzat hartu beharrekoak liburu mota honetan. Azken bi urte

hauetan bide egonkorra hartu ote du? Igoerak bietan dira serioak.

### **Berrargitalpenen mailaketa**

Teknologia berriekin egia da asko erraztu dela liburuaren berriz inprimategian sartzea, kopurua edozein delarik ere. Bestalde, tiradak doitu egiten dira orain. Berrargitalpenari garrantzi kulturala kentzeraino erlatibizatzen ote du teknologiak? Ez dut uste. Nahiz eta berriz inprimatzea erraza izan, batzuek lortzen dute hori eta beste batzuek ez, denentzako erraza izanik ere. Alferrik da, beti da seinale ona berrargitalpena, liburuari bizialdi berria ematea baita.

### *Berrargitalpenen maila*

Lehen argitaraldia.....	1.746 titulu
Bigarren argitaraldia.....	280
Hirugarren argitaraldia.....	95
Laugarren argitaraldia.....	71
Bosgarren argitaraldia.....	62
Seigarren argitaraldia.....	59
Zazpigarren argitaraldia.....	34
Zortzigarren argitaraldia.....	41
Bederatzigarren argitaraldia.....	27
Hamar argitaraldi edo gehiago.....	67

Logikoa denez, urteko liburu gehien-gehienak nobedadeak dira: zehazki 1.746, hots, urteko ekoizpenaren %70.

Berrargitaratutako liburuen kopurua, guztira, 737 da, hau da, %30.

Liburu horietako batzuk lehen aldiz berrargitaratu dira 2008an, zehazki 280. Baina badira urtetan zehar argitaratuz joan direnak, bateren bat 44 bider argitaratzeraino aurtengoarekin.

Ulerterraza denez, berrargitaratuen multzorik handiena bitik hamarrera berrargitaratu direnen multzoa da: %27. Hamar eta hogeita argitaraldiren artekoek osaturiko multzoa hagitz txikiagoa da: %2. Eta %1era apenas iristen den hortik gorakoena: 20 tituluk 20 ediziotik gora izan dute.

Ondoko zerrendan daude hamar ediziotik gorakoak, izen eta guzti.

### *Hamar argitaraldi eta gehiago*

10. argitaraldia
- |  |                             |
|--|-----------------------------|
| <i>Botila baten historia</i>   | Elortza, Tomas              |
| <i>Egun denak ez dira berdin</i>                                     | Etxeberria, Xabier          |
| <i>Elhuyar hiztegi txikia. Euskara-gaztelania / Castellano-vasco</i> | Elhuyar Hizkuntz Zerbitzuak |
| <i>Euskara eta Literatura. Batxilergoa. 1. DBHO.</i>                 |                             |
| <i>A-Eredua. Lan-koaderno</i>  | Ugarte, Alberto eta beste   |
| <i>Euskara eta Literatura. Batxilergoa. 2. DBHO.</i>                 |                             |
| <i>A-Eredua</i>  | Ugarte, Alberto eta beste   |
| <i>Euskara eta Literatura. Batxilergoa. 2. DBHO.</i>                 |                             |
| <i>A-Eredua. Lan-koaderno</i>  | Ugarte, Alberto eta beste   |
| <i>Gloria Mundi</i>  | Morillo, Fernando           |
| <i>Ipuin batean bezala</i>   | Irigoien, Joan Mari         |
| <i>Krokodiloa ohe azpian</i>   | Landa, Mariasun             |
| <i>Kuki (Batueraz)</i>   | Arejita, Marije eta beste   |
| <i>Leturiaren egunkari ezkutua</i>                                   | Txillardegi                 |
| <i>Obsexuen kluba</i>  | Mendiguren Elizegi, Xabier  |
| <i>Pijama marradunaz jantzitako mutikoa</i>                          | Boyne, John                 |
11. argitaraldia
- |   |                           |
|---|---------------------------|
| <i>Atlas sentimental. Egonaldi bat Marokoko berebeen artean</i> | Zubizarreta, Patxi        |
| <i>Bakarka 5</i>  | Mujika, Jose Antonio      |
| <i>Bostak berriro Kirrin uhartean</i>                           | Blyton, Enid              |
| <i>Euskara eta Literatura. Batxilergoa. 1. DBHO. A-Eredua</i>   | Ugarte, Alberto eta beste |
| <i>Ortzadarra sutan</i>   | Morillo, Fernando         |
| <i>Suzko zapatak eta haizezko sandaliak</i>                     | Wölfel, Ursula            |
12. argitaraldia
- |   |                             |
|---|-----------------------------|
| <i>Bakarka 3</i>                                    | Letamendia, Juan Antonio    |
| <i>Euskara eta Literatura. Batxilergoa. 1. DBHO</i> | Agirre, Ana Maria eta beste |
13. argitaraldia
- |                                       |                           |
|---------------------------------------|---------------------------|
| <i>Bakarka 2</i>                      | Letamendia, Juan Antonio  |
| <i>Behin batean - Idazketa 3 (LH)</i> | Olabarri, Miren eta beste |
| <i>Harresi Handirantz</i>             | Arretxe, Jon              |
| <i>Izu-istorioak</i>                  | Stoker, Bram              |
| <i>Koaderno handia</i>                | Kristof, Agota            |
| <i>Tentazioak</i>                     | Osoro, Jasone             |

- |  |  |
|--|--|
| 14. argitaraldia<br><i>100 metro</i><br><i>Behin batean - Idazketa 1 (LH)</i><br><i>Behin batean - Idazketa 2 (LH)</i><br><i>Bristol-eko hilketa</i><br><i>Haltzak badu bihotzik</i><br><i>Koaderno handia</i> | Saizarbitoria, Ramon<br>Olabarri, Miren eta beste<br>Olabarri, Miren eta beste<br>Prowse, Philip<br>Mendiguren Bereziartu, Iñaki<br>Kristof, Agota |
| 15. argitaraldia<br><i>Eskola Hiztegia 2000</i><br><i>Jolas egiteko ipuinak</i>  | Bostak Bat<br>Rodari, Gianni   |
| 16. argitaraldia<br><i>Bakarka 4</i><br><i>Bi anai</i>   | Mujika, Jose Antonio<br>Atxaga, Bernardo   |
| 17. argitaraldia<br><i>Bakarka 1</i><br><i>Londresen nago aitonarekin</i><br><i>SPrako tranbia</i>   | Letamendia, Juan Antonio<br>Iturralde, Joxemari<br>Elorriaga, Unai   |
| 18. argitaraldia<br><i>Bakarka 1</i><br><i>Ezer baino lehen</i><br><i>Ezin da ipuinik asmatu ala?</i><br><i>SPrako tranbia</i>   | Letamendia, Juan Antonio<br>Iturbe, Arantxa<br>Mendiguren Elizegi, Xabier<br>Elorriaga, Unai   |
| 19. argitaraldia<br><i>Irakasle alu bat</i><br><i>Narrazioak</i>   | Mendiguren Elizegi, Xabier<br>Sarrionandia, Joseba   |
| 20. argitaraldia<br><i>Bi letter jaso nituen oso denbora gutxian</i><br><i>Izurri berria</i>   | Atxaga, Bernardo<br>Garate, Gotzon   |
| 21. argitaraldia<br><i>Desagertutako emakumea</i><br><i>Eztia eta ozpina</i><br><i>Goizuetako ezkongaiak</i><br><i>Kittano</i>   | Prowse, Philip<br>Zubizarreta, Patxi<br>Garate, Gotzon<br>Ormazabal, Joxan   |
| 22. argitaraldia<br><i>Connemara gure bihotzetan</i><br><i>Kittano</i>   | Gabiria, Julen<br>Ormazabal, Joxan   |
| 23. argitaraldia<br><i>Connemara gure bihotzetan</i>   | Gabiria, Julen   |
| 24. argitaraldia<br><i>Behi euskaldun baten memoriak</i><br><i>Istanbul-en elkartuko gara</i>  | Atxaga, Bernardo<br>Chisholm, Richard  |

26. argitaraldia <i>Babilonia</i>	Irigoién, Joan Mari
32. argitaraldia <i>110. Street-eko geltokia</i> <i>Ostegunak</i>	Zabaleta Urkiola, Iñaki Arretxe, Jon
33. argitaraldia <i>110. Street-eko geltokia</i> <i>Ostegunak</i>	Zabaleta Urkiola, Iñaki Arretxe, Jon
34. argitaraldia <i>Ostegunak</i>	Arretxe, Jon
42. argitaraldia <i>Kutsidazu bidea, Ixabel</i>	Sagastizabal, Joxean
43. argitaraldia <i>Kutsidazu bidea, Ixabel</i>	Sagastizabal, Joxean
44. argitaraldia <i>Kutsidazu bidea, Ixabel</i>	Sagastizabal, Joxean

### *Argitaraldi bat baino gehiago urte berean*

2008an edizioaldi bat baino gehiago izan dutenak ez dira bat edo bi. 41 titulu dira urte berean bi edizioakoak. Hiru izan dutenak lau dira. Lau edizio izan duenik ere bada: *Zoaz infernura, laztana*. Zazpi aldiz inprentaratu den bat ere bada oraingoan. *Pijama marradunaz jantzitako mutikoa* da hori. Kasu bitxia da benetan, aurten zazpi argitaraldi izan dituelako ez eze, iaz hiru izan zituelako ere bai. Bi urteren buruan hamar ediziotara iritsi da.

1/2 edizioak

<i>Abertzaleak eta euskara. Edo nazio</i> <i>euskaldunaren gainbehera</i>	Odrizola, Joxe Manuel
<i>Altxor uhartea</i>	Stevenson, Robert Louis
<i>Bestea da mundua</i>	Irigoién, Joan Mari
<i>Bilbao-New York-Bilbao</i>	Uribe, Kirmen
<i>Egunguentziaren esku izoztuak</i>	Lete, Xabier
<i>Erljio Katolikoa 1. Lehen Mailako</i> <i>Hezkuntza</i>	Asuncion, Mercedes eta beste
<i>Ero</i>	Martin, Jon
<i>Euskal Herri imajinario baten alde</i>	Leoné, Santiago
<i>Gau ilunekoak</i>	Sarrionandia, Joseba
<i>Gizona ilunpean</i>	Auster, Paul

<i>Golgota</i>	Montoia, Xabier
<i>Ilargia.com</i>	Santos, Care
<i>IV. Inkesta Soziolinguistikoa 2006</i>	Kultura Saila (E.J.)
<i>Kafka eta panpina bidaiaria</i>	Sierra i Fabra, Jordi
<i>Mandatariairen gerra</i>	Basterretxea, Jose Inazio
<i>Nur eta irlandar gnomoa</i>	Martinez de Lezea, Toti
<i>Oihaneko liburua</i>	Kipling, Rudyard
<i>Peter Pan</i>	Atela, Aintzane eta beste
<i>Pirritx eta Porrotx. Sukaldean. Errezetak.</i>	
<i>Ipuinak</i>	Diaz de Monasterio, A. eta beste
<i>Suminaren estrategia</i>	Morillo, Fernando
<i>XXI. mende hasierako Hizkuntza Politikaren Oinarriak. Euskara, XXI mendeko hizkuntza bizia egunerokoa eta noranahikoa.</i>	
<i>Oinarrizko txostena, 2008ko apirilaren 29a</i>	Arkotxa, Aurelia eta beste
1/2/3 edizioak	
<i>Jendaurrean hizlari. (Ahozko) Komunikazio Gaitasuna Lantzeko Eskuliburua</i>	Garzia, Joxerra
1/2/3/4 edizioak	
<i>Zoaz infernura, laztana</i>	Lertxundi, Anjel
2/3 edizioak	
<i>Antzararen bidea</i>	Muñoz, Jokin
<i>Kaio baten historia eta hegan egiten irakatsi zion katuarena</i>	Sepulveda, Luis
3/4 edizioak	
<i>Sua falta zaigu</i>	Agirre, Katixa
4/5 edizioak	
<i>Ikaslearen liburua 3 (Material globalizatua) (Txanela). LMH. 1. zikloa</i>	Saenz, Maite eta beste
<i>Ikaslearen liburua 4 (Material globalizatua) (Txanela). LMH. 2. zikloa</i>	Saenz, Maite eta beste
<i>Irakurgaiak 3 (Txanela). Lehen Hezkuntza. 1. zikloa. 3. kurtsoa</i>	Elkar
<i>Irakurgaiak 4 (Txanela). LMH. 2. zikloa</i>	Askoren artean
4/5/6 edizioak	
<i>Munduari itzulua 18 ipuinetan</i>	Irusta, Antton
4/5/6/7/8/9/10 edizioak	
<i>Pijama marradunaz jantzitako mutikoa</i>	Boyne, John
5/6 edizioak	
<i>Arriskupean!</i>	Morillo, Fernando
<i>Coca-Cola Erdi Aroan</i>	Mintegi, Migel Angel
<i>Dorretxe zaharreko misterioa</i>	Morillo, Fernando

6/7 edizioak <i>Urtebete itsasargian</i>	Meabe, Miren Agur
8/9 edizioak <i>Amaren eskuak</i> <i>Zoritxarreko amodioak</i>	Jaio, Karmele Hardy, Thomas
9/10 edizioak <i>Ipuin batean bezala</i>	Irigoién, Joan Mari
13/14 edizioak <i>Koaderno handia</i>	Kristof, Agota
17/18 edizioak <i>Bakarka 1</i> <i>SPrako tranbia</i>	Letamendia, Juan Antonio Elorriaga, Unai
21/22 edizioak <i>Kittano</i>	Ormazabal, Joxan
22/23 edizioak <i>Connemara gure bihotzetan</i>	Gabiria, Julen
32/33 edizioak <i>110. Street-eko geltokia</i>	Zabaleta Urkiola, Iñaki
32/33/34 edizioak <i>Ostegunak</i>	Arretxe, Jon
42/43/44 edizioak <i>Kutsidazu bidea, Ixabel</i>	Sagastizabal, Joxean

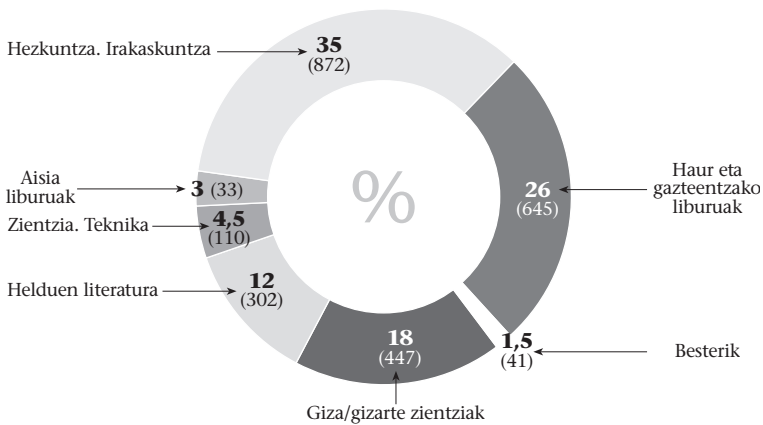
## Gaiak

Beste jauzi bat egin behar dugu orain. Bigarrena: ekoizleengandik ekoizpenera egin dugu lehena. Eta ekoizpenaren maimira egin behar dugu orain. Produktzioa aztertzetik produktua aztertzerara, esan genezake, nolabait adieraztearren. Bestela esan, zertaz idatzi den euskaraz 2008an, hori da jarraian arakatuko duguna.

Gaién azterketa hau lehen ordutik interesatu izan zait. Hain zuzen ere, horixe jakitearren hasi nintzen liburugintza aztertzen 1976 urruti hartan. Zenbat idazten den inportantea da. Askoz ere gehiago zertaz idazten den, nire ikuspegién.



Urteko liburuak oro CDUren arabera gaika sailkatu ondoren, aro modernoan zehar bi multzo bereiz daitezke irizpide kuantitatiboen argitan. Lehen multzoan eta hurrenkeran honetan datoz gai sailik hornituenak: hezkuntzarako liburuak, haur eta gazteentzakoak, giza edo gizarte alorrekoak, eta literaturakoak. Bigarren multzoa saregoa da askoz titulu kopuruaren aldetik: zientzia eta teknikakoak, aisiarakoak, erlijioak eta beste.



2008ko liburu ekoizpenean gai eremu bakoitzean tituluaren kopurua zein den azaltzen du grafikoak, argazki batean bezala. Alegia, zein den kopurua eta zein den gai bakoitzaren pisua ekoizpenaren barruan.

Hurrengo taulan ere, kontzeptu berak azaltzeaz gainera, modu diakronikoan erakutsi nahi da gaiaren eboluzioa 2000. erreferentzia-urtearekiko.

Gai multzoa	Zenbaki absolutuak	%	2008/2000
Hezkuntza. Irakaskuntza	872	35,-	+ 71,3
Haur eta gazteentzako liburuak	645	26,-	+ 73,8
Giza/gizarte zientziak	447	18,-	+ 74,6
Helduen literatura	302	12,-	+ 17,9
Zientzia. Teknika	110	4,5	+ 86,4
Aisia liburuak	66	3,-	+ 38,7

Ondoko orrialdeetan gai eremuok banan-banan arakatuko ditugu.

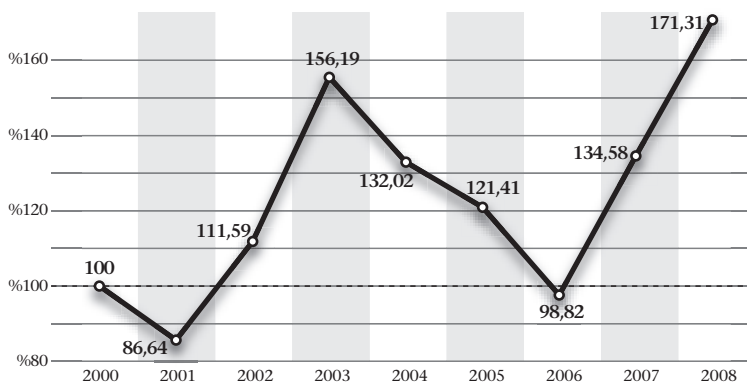
## Hezkuntza eta irakaskuntza: 872 titulu

	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Irakaskuntza	31	33,5	27,5	32	35

Liburugintza aro modernoan sartu zenetik, irakaskuntzara zuzenduriko liburuak dira ekoizpenean nagusi. Aurten, esate baterako, hirutik bat pasatxo da liburu mota hau.

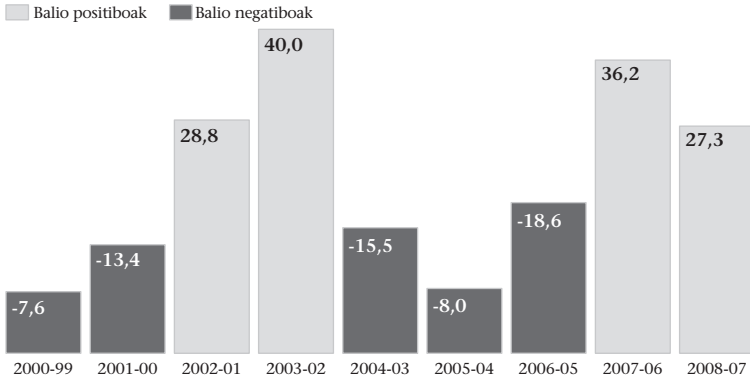
Liburu mota hau, agerikoa denez, gehiena da titulutan; eta gehiena da aleetan ere, tiradarik handienak hemen egiten baitira. Ekoizpen mota orekatuena ere honena da, seguruenik. Esan nahi baita nobedade eta berrargitalpenen arteko erlazioa besteetan baino egokiagoa dela hemen: nobedadearen pisua %62,5 da eta berrargitaldiena %37,5. Aldi berean, puntu ahul bat ere badu, eta da nobedadeetan erdal jatorria indartzen ari dela. Aurten %43,5 izan da itzulia irakaskuntzako liburuetan.

### Irakaskuntzaren eboluzio-lerroa



Bai bitxia eboluzioaren lerroa: bi urtetan jarraian gora egin ostean, hirutan behera egin du, ia zuloraino egin ere. Aurten, ordea, 15 puntuz gailentzen du orain arteko gailurra. Aurten 187 titulu gehiago atera dira, eta 872ko kopuru hori mende berriko batez bestekoaren (629) nahikoa gainetik dago.

### Irakaskuntzaren eboluzioaren indizea



Zutabe beltzak bestelakoak baino ugariago dira hemen. Kontua da, hala ere, ekoizpenak gorantz egiten duenean in-darrez egiten duela. Arestian ere iradoki dut erritmo horren zioa liburu mota honek hezkuntza egitarauetikiko duen mo-rrontzan egon daitekeela.

### Barne sailkapena

Didaktika. Pedagogia. Orientabideak.....	4,5
Hezkuntzaren antolakuntza.....	1,-
Haur eskola. Oinarrizko irakaskuntza.....	22,-
Lehen Hezkuntza.....	35,-
Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza.....	35,-
Euskararen irakaskuntza.....	2,5

-----  
%100

Barne sailkapen honetan puntu bakarra azpimarratuko nuke, hots, LHko eta DBHko ekoizpenak parekatu egin di-rela lehen aldiz. Orain arte aldea nabarmena izaten zen ur-tero-urtero lehen hezkuntzako liburuen alde.

### Haur eta gazteentzako argitalpenak: 645 titulu

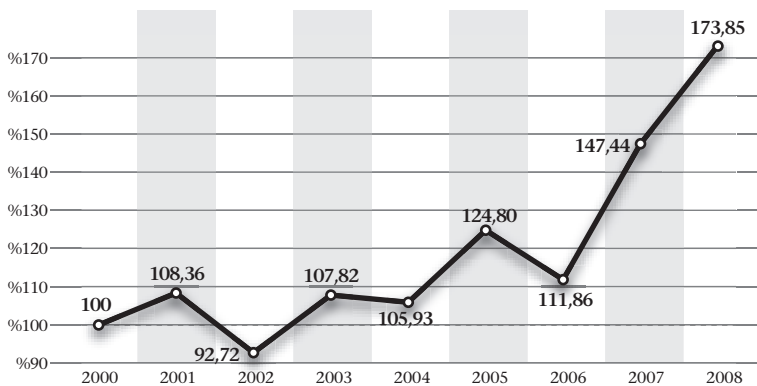
	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Haur/Gazte	24	22,7	23	25,5	26

Haur eta gazteentzako prestaturiko liburua lautik bat pasatxo da: %26. Eta, esan berri dugunez, irakaskuntzako liburua hirutik bat pasatxo da. Bi liburu mota horiek elkarrekin %61 osatzen dutelarik, bistakoak dira euskal liburugintza-ren indarguneak eta ahulguneak non dauden.

Merkatu egonkorra den seinale, liburu tipo honetan berrargitalpenak indar handia du, orokorrean baino 12 bat puntu altuagoa. Berrargitaratzen dena %42,5 da.

Indar handia du, are handiagoa, itzulpenak. Nobedadeetan %67,5 da itzulitako liburua; eta, hortaz, %32,5 bakarrik euskaraz sortu dena.

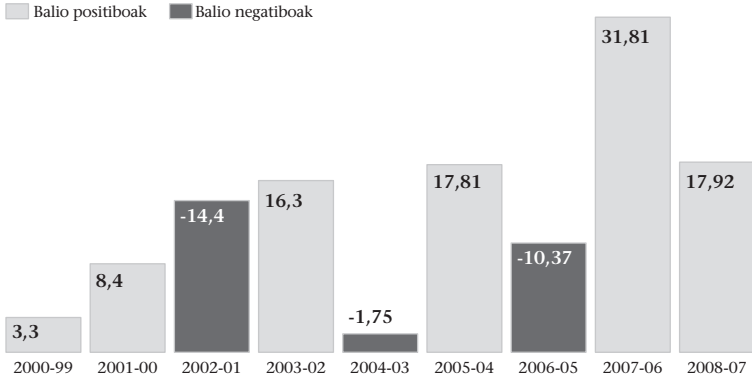
### Haur eta gazte liburuaren eboluzio-lerroa



Urte gorabeheratsuak izan baditu ere, azken bietan mailarik gorenean dago liburu mota hau. Bi urte jarraian egin du gora, gainera.

### Haur eta gazte liburuaren eboluzioaren indizea

Mende berrian zehar urte batean gora eta hurrengoan behera egin du. Iaz eta aurten, ordea, bietan jo du gora, modu nabarmenean, gainera. Joera aldaketa adierazten ote du horrek?



### Giza eta gizarte zientziak: 447

	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Giza/Gizarte	19	19	21	18,5	18

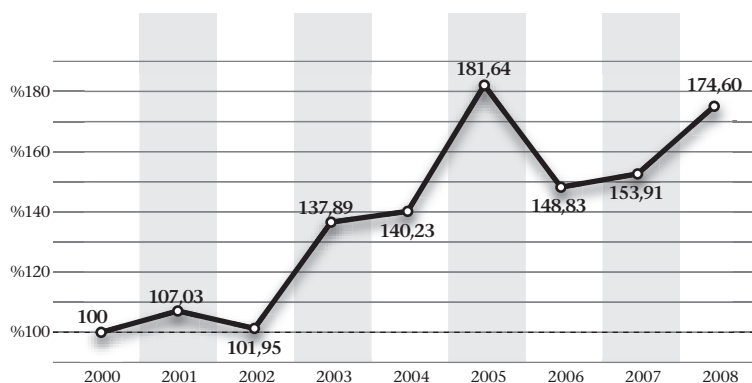
Zein zabala den kontuan edukita, liburu eremu hau erdi hutsa dagoela esango nuke. Zer da, bada, bostehun liburu unibertsitateko alor gehienak eta bizitza arrunteko esparru ugari hornitu behar direnean?

Pisu gutxi du urteko liburugintzan, bestalde. %20 iritsi ezinik dabil urtea joan eta urtea etorri. Gutxi-gutxienez %30eko pisua beharko luke.

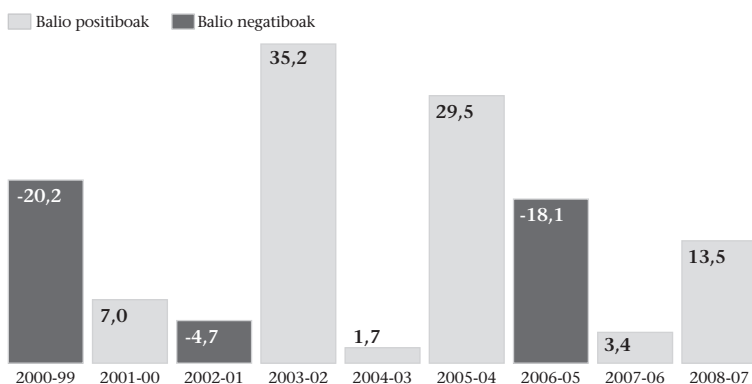
Ahuldadea, gainera, ez datza kopuruan bakarrik. Zirkulazio eskaseko liburu da, gutxitan berrargitaltzen dena. Izan ere, ia oso-osorik da liburu berri: 2008. urtean %93 da no-bedadea.

### Giza eta gizarte liburuaren eboluzio-lerroa

Nahiz eta azken urte hauetan goraldia izan duen, ez dago berez dagokion edo egon beharko lukeen mailan. Hamarrraldiko punturik garaiena, gainera, 2005ean izan zuen, eta ez aurtan.



## Giza eta gizarte liburuaren eboluzioaren indizea



Oso behetik datorren liburua da, eta maila nahiko apalean mantentzen dena. Areago: mailaren apalaz gain, eboluzio-leerro koherente baten gabezia sumatzen da. Susma daiteke ez dela merkatuaren premiari zuzenean erantzuteko pentsatua. Ez ote dago ekoizleen egitarauari (edo hain zuzen egitarau ezari) lotuegi? Jakin badakigu liburu honen argitaratzaileak sarritan administrazioa, edo elkarteak, edo taldeak direla.

## Barne sailkapena

Ondoko taulan ikusten denez, kasurik gehienetan, guztietan ez esatearren, huskeria da gai bakoitzari dagokion liburu

kopurua, hutsaren hurrengoa. Hornituenak, historia nahiz biografiak, zientzia politikoak zein ekonomikoak, edertia eta linguistika dira, bakoitza 60-70 titulurekin.

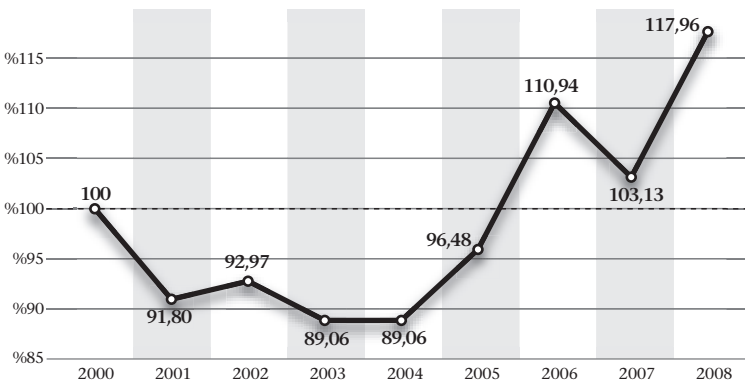
Filosofia eta psikologia.....	4,-
Soziologia eta estatistika.....	7,-
Zientzia politikoak eta ekonomikoak.....	14,-
Zuzenbidea. Administrazioa.....	8,-
Gizarte segurantza. Seguruak.....	2,5
Linguistika eta filologia.....	14,-
Geografia eta bidaiak.....	4,-
Historia eta biografiak.....	17,-
Etnologia.....	4,5
Edertia.....	15,-
Hirigintza eta arkitektura.....	2,-
Besterik.....	8,-
	%100

### Helduen literatura: 302 titulu

	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Helduen literatura	16	14	15	12,5	12

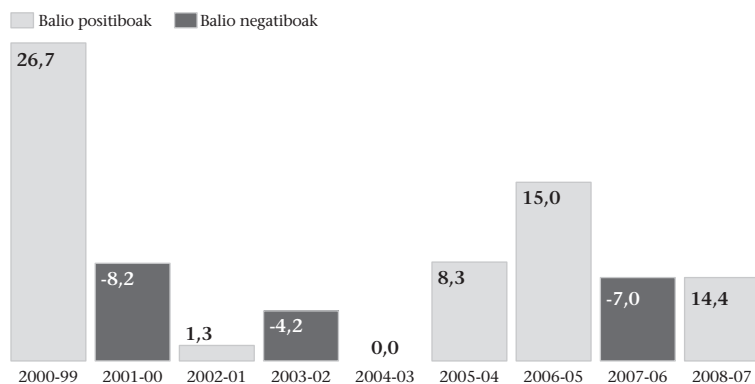
Garai zaharretan gertatzen zenaren kontrara, aro modernoan literaturako liburuaren pisua ez da horren handia. Jai-tsiz doala ematen du, gainera. Aurten bertan, esate baterako, nahiz eta titulutan gora egin duen, bere pisua jaitsi egin da pitin bat: ekoizturiko liburuen %12 izan dira literaturakoak.

### Literaturaren eboluzio-lerroa



Mende berria joera negatiboarekin abiatu zuen literaturak. Suspertu da hamarraldiaren erditik aurrera, eta bere punturik gorenean dago egun.

### Literaturaren eboluzioaren indizea



XXI. mendeko lehen hamarraldian literaturak ematen duen irudia ez da baikorregia, urtetik urterako joera ikusita. Kopuru aldetik esan behar da, hala ere, hamarkadako batez bestekoa 252 delarik, egungo kopurua 302 dela.

### Generoka

Eleberria. Ipuina.....	66,-
Olerkia.....	12,-
Antzerkia.....	3,5
Herri-literatura. Bertsoa.....	6,-
Saioa. Poligrafiak.....	3,5
Biografia. Kronika. Memoriak. Historia..	4,5
Besterik.....	4,5

%100

Urteroko hurrenkeran datoz generoak. Eta urterokoa da, baita ere, narratibaren gailentasuna. Ez dakit poztekoa ala kezkatzekoa den indartuz doala sumatzen den joera, alegia, narratibak geroz eta indar handiago duela.



Posizioak urtero berdintsu mantentzeak badu irakurketa positiboa ere, eta da literaturaren sistema egonkortua islatzen duela horrek, bakoitzak bereari eusten diolarik.

## Gainerakoak

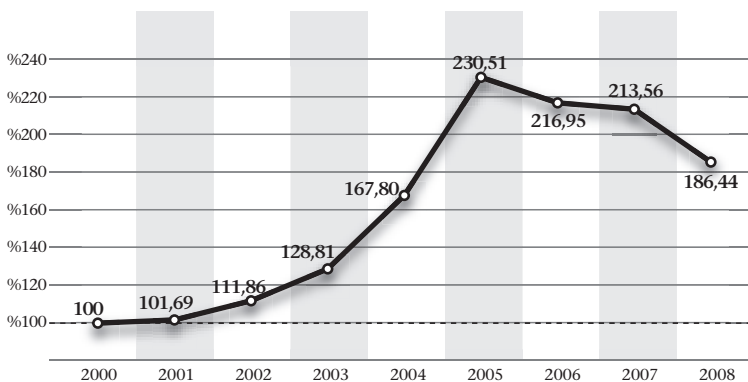
Gainerako liburu motetan ez gara luzatuko, dentsitate edo trinkotasun gutxi dutelako. Bi aipatuko ditugu espreski, zientzia zein teknika eta aisia. Aztertu gabe utziko ditugu beste zenbait, hala nola, erlijio liburua, orotarikoa.

### Zientzia eta teknika: 110 titulu

	1976-2005	2000-2006	2006	2007	2008
Zientzia/Teknika	4,5	5,1	7,1	6	4,5

Ez da liburugintza osoan pisu handia duen liburu mota, nahiz eta azken hamarkadan indartu egin den, hamarkadaren bigarren aldirian batez ere. Azken lau urteotako titulutan mailarik baxuena aurtengoa da. Bere pisua ere jaitsi egin da: %4,5.

### Zientzia eta teknikaren eboluzio-lerroa



2005ean jo zuen gailurra. Gailurra ala sabaia? Geroztik emeki-emeki beherantz egiteak ez du sabaiaren hipotesia in-

dartzen nire ustetan. Kontua da agian zientzia eta teknika berrien biktima bihurtu dela liburu mota hau. Esan nahi dut, eremu honetako materialak koherentzia osoz aiseago agertzen direla euskarri elektronikoetan paperezkoetan baino.

### Barne sailkapena

Zientzia. Kultura.....	6,5
Zientzia zehatzak.....	7,-
Natur zientziak.....	29,-
Ingeniaritza. Teknologia. Industriak.....	27,5
Medikuntza.....	17,-
Ingurumena.....	6,5
Besterik.....	6,5

---

%100

Azpisail gehienak mantendu egin diren bitartean, natur zientzietako liburuak izan du goranzko joeraxoa.

### Aisia liburuak: 66 titulu

Musika.....	10
Argazkia.....	29
Jolasa. Jokoa. Kirola. Atletismoa.....	28
Ikuskizunak (antzerkia, zinema.....)	12
Kiosko literatura.....	21

---

%100

Zientzia eta teknika liburuekin batera hauxe da modernoa, modernorik bada. Lehenago ez bezala, azken hamarkadetan bere mailatxo hartu zuen, eta badirudi bertan instalatu dela. Ez du gorako biderik nabarmen hartzen. Esango nuke gizartearen eboluzioa ez duela jarraitzen. Beste modu batera esanda, eremu honi dagozkion gaiak erruz kontsumitzen ditugu, erabiltzen ditugu, ekoizten ditugu, baina... erdaraz. Ez ote dugu erdaraz bizi musika, argazkia, zinema, mendizaletasuna, kirola? Kiosko eta liburu dendetara jo besterik ez dago. 66 titulu baino gehiago beharko genituzke, ezta, «mundu» horiek euskaraz bizi ahal izateko? Edo

bestela esanda: «mundu» horiek euskaraz biziko bagenu,  
ekoizleek liburu gehiago argitaratuko lukete, ezta?

Alegia, produkzioan barik kontsumoan dagoela gakoa.¶

## 2008ko LIBURUAK: GAI SAILKAPENA

Sailak	Zenb. abs.	%
<b>0. OROTARIKOAK</b>	<b>690</b>	<b>27,8</b>
— Zientzia eta kulturaren oinarri orokorrak. Bibliografia. Katalogoak. Bibliotekonomia. Entziklopediak. Kazetaritza. Museoak	44	1,8
— Haur eta gazteentzako argitalpenak	645	26,-
<b>1. FILOSOFIA</b>	<b>17</b>	<b>0,7</b>
— Metafisika. Ontologia. Estetika. Filosofia sistemak. Psikologia. Logika. Etika	17	0,7
<b>2. ERLIJIOA. TEOLOGIA</b>	<b>28</b>	<b>1,1</b>
— Berezko teologia. Biblia. Kristologia. Mariologia. Teologia morala. Liturgia. Pastoral teologia. Eliza. Kristauetz besteko erlijioak	28	1,1
<b>3. GIZARTE ZIENTZIAK</b>	<b>1.033</b>	<b>41,5</b>
— Soziologia. Estatistika. Demografia. Politika. Ekonomia. Zuzenbidea. Herri administrazioa. Gizarte laguntza. Etnologia	161	6,5
— Hezkuntza. Irakaskuntza. Heziketa. Pedagogia	872	35,-
<b>5. ZIENTZIA HUTSAK. ZIENTZIA ZEHATZAK ETA NATURALAK</b>	<b>44</b>	<b>1,9</b>
— Matematikak. Astronomia. Fisika. Kimika. Geologia. Metereologia. Paleontologia. Biologia. Botanika. Zoologia	44	1,9
<b>6. ZIENTZIA APLIKATUAK. MEDIKUNTZA. TEKNIKA</b>	<b>48</b>	<b>2,-</b>
— Medikuntza. Ingeniaritza. Teknika. Nekazaritza. Basogintza. Zooteknia. Etxeko ekonomia. Industria. Zenbait industria eta lanbide. Eraikuntza. Sukaldaritza	48	2,-
<b>7. EDERTIA. JOLASAK. KIROLAK</b>	<b>141</b>	<b>5,7</b>
— Edertia. Estetika. Hirigintza. Arkitektura. Eskultura. Marrazketa. Margogintza. Argazkigintza. Musika	123	5,-
— Jostaldiak. Jolas eta jokoak. Kirolak	18	0,7
<b>8. FILOLOGIA. LITERATURA</b>	<b>378</b>	<b>15,2</b>
— Hizkuntzalaritza. Filologia	62	2,5
— Literatura. Literatur generoak	316	12,7
<b>9. GEOGRAFIA. BIOGRAFIA. KONDAIRA</b>	<b>104</b>	<b>4,1</b>
— Geografia	19	0,7
— Biografiak	52	2,1
— Kondaira	33	1,3
<b>GUZTIRA</b>	<b>2.483</b>	<b>100</b>